

Висновки

Ступінь привабливості форм фінансування бізнесу для його засновників (акціонерів) різний та постійно змінюється. Можливо, той чи інший спосіб є найбільш доцільним для певного етапу розвитку фондового ринку чи певного етапу розвитку компанії. Серед міжнародних механізмів залучення фінансових ресурсів вихід на IPO через розміщення депозитарних розписок має ряд таких переваг для інвесторів:

- депозитарні розписки є зручною формою здійснення інвестицій в акції іноземних компаній;
- депозитарні розписки спрощують здійснення операцій і розрахунків за акціями іноземних компаній. Процедура проведення операцій і розрахунків за ними нічим не відрізняється від американських і європейських цінних паперів;
- рівень витрат, пов'язаний із торговими операціями та зберіганням, нижчий, ніж у разі прямої купівлі акцій на іноземних ринках;
- установчими документами багатьох американських банків та пенсійних фондів передбачена заборона придбання іноземних цінних паперів. Разом із тим ADR визначаються національними цінними паперами США;
- ADR і, як правило, глобальні та європейські розписки номіновані у доларах США. Виплати дивідендів за базовими акціями конвертуються у долари банком-депозитарієм. Ця властивість депозитарних розписок практично позбавляє інвесторів проблем, пов'язаних із валютним обміном;
- інвестиції у депозитарні розписки зазвичай знижують ризик і збільшують дохідність;

– власнику депозитарних розписок не потрібна реєстрація в іноземного реєстратора, оскільки всі операції з перереєстрації здійснює банк-зберігач, який виступає номінальним утримувачем акцій, на які було випущено депозитарні розписки;

– власник депозитарних розписок може укладати угоди купівлі-продажу за межами країни емітента, що звільняє їх від сплати місцевих податків;

– необхідність реєстрації деяких видів ADR у SEC і, як наслідок, зростання цін на них, забезпечує інвестиційну привабливість емітента;

– депозитарій допомагає інвесторові підготувати й надіслати в податкові органи країни компанії-емітента необхідну документацію для запобігання подвійному оподаткуванню відповідно до двосторонніх міжнародних угод;

– у випадках, коли інвестор володіє правом голосу, він бере участь у зборах акціонерів, перебуваючи у своїй країні.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Світової федерації бірж. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-exchanges.org/>
2. The depositary receipt. Year in review 2011. J.P.Morgan. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.jpmorgan.com/tss/General/Depositary_Receipts/1114735415502
3. The depositary receipt. Year-end 2011 report. Citi. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.citissb.com/adr/common/file.aspx?idf=2531>
4. The depositary receipt markets 2011. BNY Mellon. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adrbnymellon.com/files/MS32022.pdf>

*В.Д. МУСІЄНКО,
к.т.н., доцент, Криворізький національний університет Криворізький економічний інститут,
Н.А. МОЛОЗІНА,
асистент кафедри економіки підприємств, Криворізький національний університет Криворізький економічний інститут,
Е.В. ТЕРЛЕЦЬКИЙ,
студент, Криворізький національний університет Криворізький економічний інститут*

Діяльність технопарків – запорука ефективності розвитку інноваційних процесів

У статті проаналізована діяльність технопарків в Україні, визначено основні завдання, сфери їх діяльності та негативні чинники, що гальмують їхній розвиток. Спрогнозовано динаміку розвитку технопарків при збереженні сучасних тенденцій.

Ключові слова: технопарки, інновації, інноваційні проекти, інноваційна політика, державне фінансування інновацій.

В статье проанализированы основные аспекты функционирования технопарков, их задачи и сферы деятельности, а также негативное влияние факторов, которые

тормозят их развитие в Украине. Спрогнозирована динамика развития технопарков при сохранении современных тенденций.

Ключевые слова: технопарки, инновации, инновационные проекты, инновационная политика, государственное финансирование инноваций.

The activity of technical parks in Ukraine is analyzed in the article and their main tasks, activity's spheres and the negative factors, slowing down their development, are defined. The development dynamics of techno-parks at preservation of modern tendencies is forecasted.

Keywords: *techno-parks, innovations, innovational projects, innovational policy, state financing of innovations.*

Постановка проблеми. Формування нової економіки ХХІ століття вимагає пошуку нових орієнтирів національних стратегій економічного розвитку. Для України особливо важливим є збереження і відновлення науково-промислового потенціалу країни, забезпечення подальшого науково-технічного розвитку, створення і використання технологій більш високого рівня.

Актуальність теми зумовлена необхідністю визначення місця та ролі технологічних парків як своєрідних каталізаторів, які мають сприяти розвитку економіки України.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Доречно теоретичні та прикладні аспекти аналізу щодо вивчення інноваційної діяльності висвітлено у працях таких науковців: Я.А. Жаліло, Я.Б. Базілюк, Я.В. Белінська, І.С. Кузнецова, А.І. Сухоруков, А.М. Гуржій, Ю.В. Каракай, З.О. Петренко, Н.І. Вавіліна, Т.К. Куранда та інших.

Мета статті – дослідити динаміку та основні завдання розвитку технопарків в Україні. Спрогнозувати тенденції їхнього розвитку та їхній вплив на інноваційний розвиток держави

Виклад основного матеріалу: Технопарк – це юридична особа або група юридичних осіб (учасників), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів із метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків із виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції [1].

Технопарк – це організація, що керується спеціалістами, головною метою яких є підвищення добробуту місцевої спільноти шляхом просування інноваційної культури, а також конкуренції інноваційного бізнесу і наукових організацій [2].

На нашу думку, технопарк – це організація, де створюють нові технології.

Технопарки відносять до найбільш успішної та швидкої форми організації, що займається реалізацією наукових розробок і організаційних форм, які забезпечують розвиток інноваційної діяльності.

Правовою основою формування та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності є Конституція України, закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про спеціальний режим інвестиційної і інноваційної діяльності технологічних парків», «Про наукові парки», інші нормативно-правові акти, що регулюють відносини в науково-технічній та інноваційній сферах. У нашій державі технопарки мали державну підтримку згідно із Законом України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків».

Технопарки України без прямого фінансування з держбюджету забезпечують розробку, виробництво і виведення на вітчизняний і закордонний ринки високотехнологічної, конкурентоспроможної продукції.

В основу створення технопарків покладена координація діяльності та співробітництво таких ланок, як наука, вища школа, виробництво, державний та приватний сектори, органи управління.

Необхідними умовами утворення є: присутність у регіоні науково-дослідних установ високого класу; наявність висококваліфікованих спеціалістів виробничої сфери; можливість пільгової оренди або придбання виробничих примі-

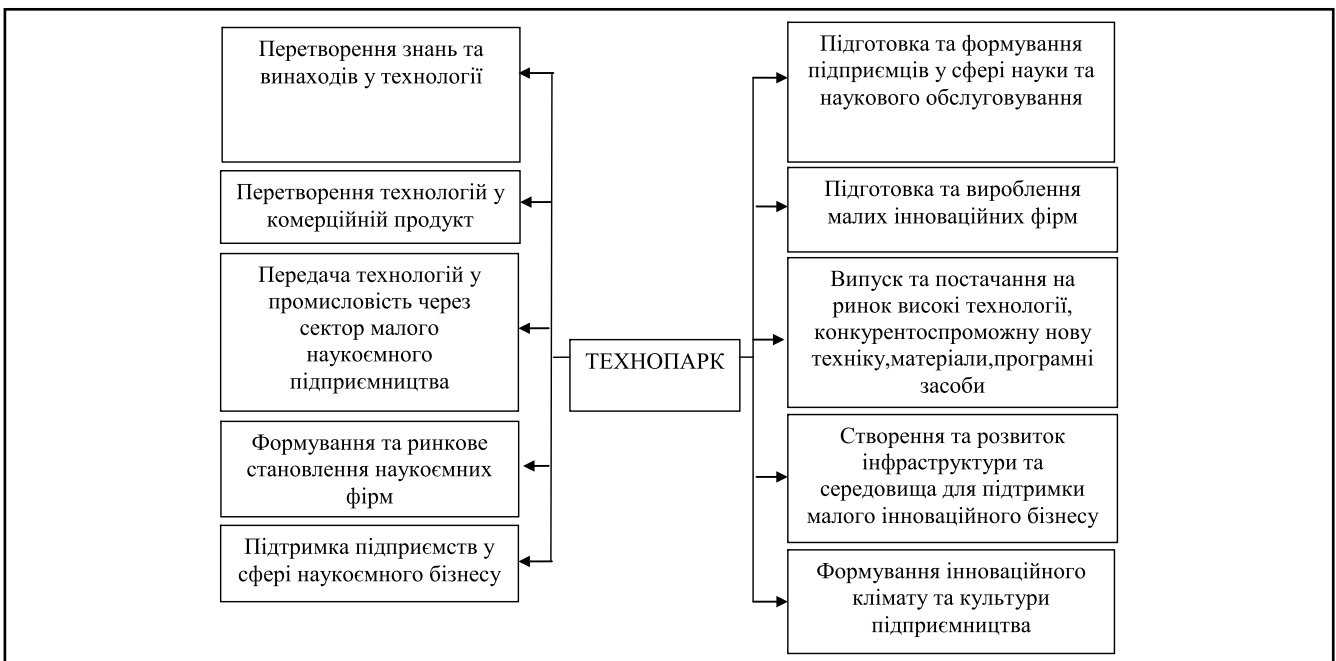

Рисунок 1. Головні завдання та сфери діяльності технопаркових структур

щень чи ділянки землі; наявність технологічної інфраструктури та венчурного капіталу [3].

Сфери діяльності та головні завдання створення технопарків представлені на рис. 1.

При створенні інноваційних структур в Україні необхідно враховувати світовий досвід та реальні умови функціонування вітчизняної економіки.

Становлення концепції наукових, дослідницьких, технологічних парків як самостійної організаційної структури або середовища відбулося в 50-х роках ХХ ст. у США, де сьогодні функціонує більше 140 технопарків та понад 500 бізнес-інкубаторів. У 70-х роках ХХ ст. подібні інноваційні структури почали з'являтися і в Західній Європі і успішно розвивалися впродовж останніх п'ятдесяти років. Сьогодні в європейських країнах функціонує більше 1,5 тис. подібних структур, з яких понад 260 – технопарки. Так, у Великій Британії їх 46, у Франції – понад 50, у Швеції – 16, у Фінляндії – 17 тощо. Спостерігається наявність технопарків і в інших країнах світу, зокрема в Японії та Китаї їх нараховується понад 50, у Південній Кореї – 12, Австралії – 23, Росії – понад 70 [4, с. 19].

На початку 90-х років починається формування першої хвилі російських технопарків (в основному навколо ВНЗ). Ці технопарки не мали розвиненої інфраструктури, нерухомоті, підготовлених команд менеджерів. Вони часто створювалися і розглядалися як один із підрозділів вузу.

Аналіз світового досвіду свідчить, що найбільш популярними організаційними заходами ефективного впровадження у господарську практику результатів інноваційної діяльності є створення й ефективне функціонування за державної підтримки мережі технологічних (наукових) парків та інноваційних (технологічних) бізнес-інкубаторів.

Технопарк може забезпечити вченим, інженерам і винахідникам реальну можливість реалізувати весь процес комерційного освоєння нових ідей та винаходів, результатів прикладних і фундаментальних наукових досліджень.

Для умов України першочергового значення набуває вивчення і творче використання досвіду Росії, країн Балтії, Східної і Центральної Європи щодо створення й ефективного функціонування технопаркових структур.

Вітчизняні технопарки можна розділити на три категорії. До першої відносяться ті, що створюються при вищих навчальних закладах, НДІ без будь-якої підтримки держави і на сьогодні не користуються ніякими пільгами (наприклад, технопарк «Львівська політехніка»).

Друга категорія об'єднує технопарки, що функціонують у спеціальних економічних зонах (СЕЗ) і користуються такими ж податковими пільговими, що й інші підприємства цих зон.

Третя категорія технопарків, це ті, що створюються на базі великих наукових центрів, що мають потужні дослід-

ницькі підрозділи і які користуються спеціальними пільгами [5, с. 10].

У вітчизняній моделі технопарк набуває функціональних ознак. Діяльність технопарків за функціональним принципом сприяє поширенню інноваційних процесів як у міжрегіональних, так і в міжгалузевих масштабах

В Україні система інноваційної інфраструктури почала формуватися ще у 1999 році і на сьогодні є головним дієвим механізмом реалізації інноваційної моделі економіки України через систему технопарків, що діють на підставі Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків».

Українські технопарки утворилися здебільшого на базі академічних і великих науково-дослідних структур, що відповідає сучасним світовим тенденціям.

Такий фундамент технопарків дозволяє залучати студентів і молодих науковців до участі в інноваційних проектах; сприяє ефективній підготовці спеціалістів за пріоритетними напрямками науки і техніки.

Основними перевагами науково-технічних парків є [6]:

- інтеграція різних стадій інноваційного процесу;
- промисловість дістає швидкий доступ до нових розробок;
- скорочуються терміни впровадження та поширення нововведень (новинок);
- спрощується спосіб взаємодії між навчальними, науковими та промисловими розробниками науково-технічного прогресу;
- створюються умови та можливості для створення нових видів бізнесу, виробництва, відкриттів;
- виробництво отримує доступ до консультантів, лабораторій;
- студенти мають змогу здобувати не лише теоретичні, а й практичні знання.

Технологічні парки забезпечують не тільки надходження до бюджету, а й розвиток високорентабельних видів бізнесу та наповнення національних ринків наукоємною високотехнологічною продукцією, стабільну присутність конкурентоспроможної продукції на світових ринках товарів та послуг.

Реальні умови української економіки як на момент створення технопарків, так і зараз виключають можливість використання державою методів прямої фінансової підтримки. Тому використовуються тільки непрямі методи стимулювання.

Технопарки сприяють забезпеченню потреб внутрішнього ринку, зменшують залежність від імпорту, високими темпами нарощують обсяги постачання на експорт високотехнологічної, конкурентоспроможної на світовому ринку продукції, створюють нові робочі місця і надають можливості для реалізації вченими і висококваліфікованими спеціалістами України свого інтелектуального потенціалу.

Таблиця 1. Аналіз динаміки розвитку технопарків України за період 2009–2012 років

Показник	2009	2010	2011	2012	Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
					2010–2009	2012–2011	2010–2009	2012–2011
Кількість технопарків	16	17	16	16	+1	–	+6,25	–

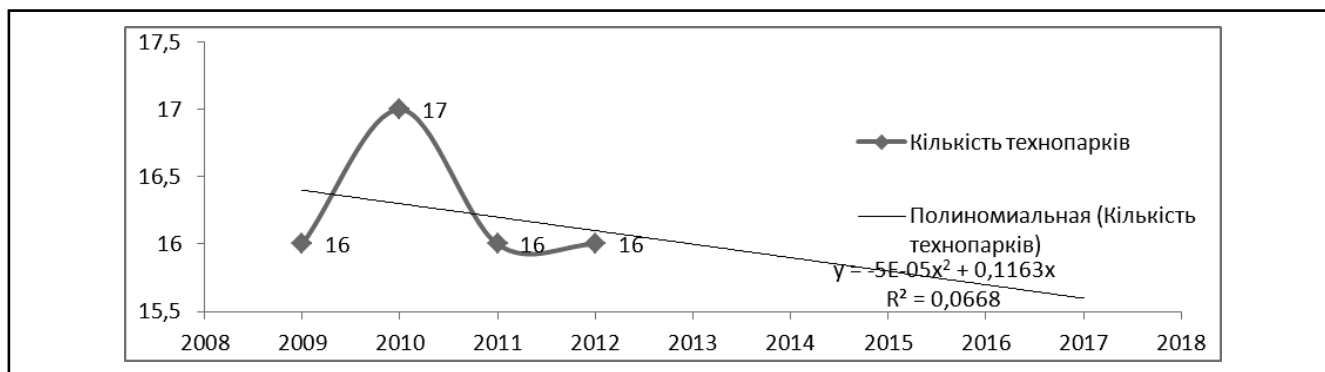

Рисунок 2. Прогнозування кількості технопарків на період 2012–2018 років при збереженні існуючих загальних тенденцій їх діяльності

Таблиця 2. Підсумки роботи технопарків України за 2008–2011 роки, млн. грн.

Показник	2008	2009	2010	2011
Платежі до держбюджету та цільових фондів	66,2	37,5	1,44	1,067
Обсяг реалізованої інноваційної продукції	851,5	341,717	3651,8	2508,9

В Україні система технологічних парків є позитивним прикладом дієвості механізму, що забезпечує реалізацію державної інноваційної політики. Станом на 01.01.2012 чисельність технопарків в Україні становила 16, а станом на 01.01.2011 – 17 технопарків, станом на 01.01.2010 – загальна чисельність технопарків в Україні становить 16, з яких зареєстровано 12: Інститут монокристалів (2000), Інститут електрозварювання імені Є.О. Патона (2000), «Вуглемаш» (2001), «Напівпровідники» (2002), Інститут технічної теплофізики (2002), «Укрінфотех» (2002), «Київська політехніка» (2003), «Інтелектуальні інформаційні технології» (2003), «Текстиль» (2007), «Агротехнопарк» (2007), «Яворів» (2007), «Машинобудівні технології» (2008). Ще чотири технопарки проходять процедуру реєстрації.

Як свідчить аналіз, необхідним є подальший розвиток технопарків в Україні. Для цього зробимо прогноз на основі лінійного тренду за допомогою рівняння апроксимації.

Як видно з рис. 2, розвиток технопарків має незначну тенденцію до зростання, оскільки показник $R = 0,06$ свідчить про зменшення технопарків в Україні в майбутній перспективі за збереженням існуючих на теперішній час тенденцій інноваційної діяльності в Україні.

Несприятливими тенденціями, які спричиняють таке скорочення чисельності технопарків, виступають:

- політична нестабільність в країні;
- втрата довіри зарубіжних і вітчизняних інвесторів до стабільності нормативно-правової бази інноваційної діяльності в Україні і згортання їхньої участі у фінансуванні ризикових інноваційних проектів, що призводить до зменшення інноваційної діяльності в цілому;
- недотримання чинного законодавства і постійна його зміна, що веде до погіршення умов роботи технопарків;
- обмежений попит на інноваційні пропозиції в середині країни;
- низька платоспроможність вітчизняних споживачів нової техніки;

– відсутність зацікавленості фінансових установ у підтримці інноваційних проектів;

– низька державна підтримка проектів технопарків.

Отже, головними проблемами технологічних парків України залишаються недосконалість законодавчої бази та фінансової політики України та дієві механізми державного стимулювання залучення коштів господарюючих суб'єктів до фінансування наукових досліджень і розробок. Усе це свідчить про потребу у подальшій оптимізації механізмів державного стимулювання інноваційної діяльності в Україні.

Необхідно зазначити, що платежі до держбюджету України та цільових фондів від реалізації проектів технопарків постійно зменшуються, а обсяг реалізованої інноваційної продукції має неоднозначну тенденцію, спочатку зменшується, потім різко зростає і поступово зменшується.

Як свідчать дані табл. 2, обсяг реалізованої продукції у 2009 році порівняно з 2008 роком зменшився на 509,783 млн. грн., а в 2010 році порівняно з 2009 роком збільшився на 3310,083 млн. грн., в 2011 році обсяг реалізованої інноваційної продукції зменшився на 1142,9 млн. грн.

Платежі до держбюджету України та цільових фондів від реалізації проектів технопарків у 2009 році порівняно з 2008 роком зменшилися на 28,7 млн. грн., а у 2010 році порівняно з 2009 роком зменшилися на 36,06 млн. грн., в 2010 році порівняно з 2011 збільшилися на 0,373 млн. грн.

Таким чином, аналіз показників діяльності технопарків України дає можливість говорити про досягнення ними таких успіхів, як створення робочих місць, здійснення ефективної бюджетно-інвестиційної діяльності тощо.

Висновки

Науково-технічні парки становлять організаційну основу інноваційних процесів, відіграють важливу роль у перенесенні високих технологій із сфери фундаментальних розробок у виробництво і сприяють комерціалізації науки,

позитивним структурним зрушенням в економіці, зростання конкурентоспроможності продукції на світовому ринку. Головним завданням технопарків є стимулювання інноваційного процесу і соціально-економічного розвитку території, а також досягнення нової інноваційної якості економіки, що свідчить про необхідність подальшого розвитку спеціального режиму інвестиційної і інноваційної діяльності технологічних парків і вдосконалення чинного законодавства в даній сфері для створення сприятливого інноваційного клімату в Україні.

На наш погляд, формування нової економіки в Україні необхідно пов'язувати з розвитком наукових технопарків, які є важливим інструментом піднесення сучасного підприємництва. Досвід розвинутих країн світу показує, що інтеграція на рівні регіональних технопарків різних країн є вагомим підставою для системної інтеграції. Розвиток наукових технопарків в Україні з урахуванням такої світової практики дозволить зробити реальні кроки на шляху до євроінтеграції, забезпечити в країні суспільний добробут європейського рівня.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» // Електронний ресурс. Режим доступу: дос. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міжнародної організації наукових парків [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iasp.Ws>
3. Ревуцький С. Основні передумови та загальні риси розвитку технологічних парків у високорозвинених країнах світу / С. Ревуцький // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 1. – С. 61–63.
4. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: збірник / [М.В. Стріха, В.С. Шовкалюк, Т.В. Боровіч та ін.]. – К.: Прок-Бізнес, 2009. – 40 с.
5. Беляев Д. Льготы в стиле «ТЕХНО» // Бізнес-консультант, 2004, №10(18). – С. 8–12.
6. Аналіз діяльності технологічних парків України у 2008 та на початку 2009 років. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
7. Зельдіна О. Правове регулювання інноваційної діяльності в умовах технопарків України: окремі проблеми // Право України, 2004, №12. – С. 54–58.